

Una exposició de debò

20 febrer, 2021 - 12:00 a 23 maig, 2021

Exposició individual de Martí Anson

Imaginem una sala d'exposicions. I ara imaginem que la podem canviar. No canviar-li la forma o el contingut, no afegir ni treure –parets, llum, objectes. Imaginem que el que avui defineix una sala d'exposicions deixés de fer-ho. Com seria? L'aparell expositiu que hem heretat, i que va del museu al centre d'art on ens trobem, és l'espai on s'agrupen un conjunt d'obres d'art, i per tant de coneixements, però també de mesures enfocades a orientar els pensaments i els gestos de qui hi entra, de dirigir el discurs i la pràctica de gent com tu. Mira això, llegeix aquí, aprèn així, ens diu. I és exactament el que fem quan entrem a una exposició. La mà invisible que té aquest poder, la que ordena i ensenya (en el doble sentit de modelar i manar, de mostrar i instruir) tant als objectes com als visitants, ja està tan integrada que la seguim a cegues. Acceptar les normes, en diem. I això és precisament el que no ha volgut fer l'artista Martí Anson, que proposa intervenir els codis des de dins a través de la paròdia i la interacció.

Contra la gravetat de la sala expositiva, contra la simple inscripció i transmissió de sabers, Anson posa en suspens tot el que hem après per fer-ho saltar pels aires. El desnivell espacial i la indefinició temporal que introdueix anul·len qualsevol visió externa i uniforme de l'exposició, alhora que permeten la continuïtat entre plantes, entre obres. Una manera de buscar, alliberat, les múltiples paradoxes que es mouen entre la pesantor i la gràcia de l'acte creatiu; de disposar (en el doble sentit de desplegar i oferir) per posar en joc el valor estètic i estàtic de l'obra d'art. Inconformista però tenaç, Anson altera tots els condicionants de temps i espai, però s'ajusta al pressupost i s'imposa una disciplina: venir cada dia a treballar amb el que hi ha a la sala. Professor a la universitat, trasllada aquí les seves classes dels dimarts, i convida els alumnes i qualsevol visitant a fer el mateix, amb ell o sense ell. Anson sap que impugnar la lògica heretada suposa no donar-ho tot d'entrada, sinó acollir l'imprevist, com més anònim i atemporal millor. Per això planteja aquesta exposició com una construcció que es revela de manera intuïtiva i constant, que pren forma i sentit a mesura que el temps avança. Com la vida mateixa. D'aquí el títol, Una exposició de debò –allò que per a David Lynch era Una història de debò i per a Akira Kurosawa, simplement, Viure. Sense impostures de manual, esquivant al màxim les prescripcions burocràtiques, l'artista i l'espai s'uneixen per fer aparèixer la pràctica artística com a acte en potència: per invitar a pensar a través de l'art i no sobre l'art.

Concebre l'exposició com un procés viu desplaça l'interès de l'objecte a l'acció, que no pot ser preestablerta o obligada sinó que es manifesta en cadascú de forma espontània treballant amb el context. Per això l'artista s'ha negat a donar explicacions, perquè no n'hi ha. No hi ha cap relat ni dit que l'assenyali: aquí res no s'ensenya, es fa. L'experiència és l'únic que compta, i davant l'exigència discursiva, Anson respon amb un munt d'anècdotes. Com la d'aquell jugador de futbol, el Trinche, que, havent arribat sol davant la porteria, va parar la pilota i no va xutar a gol; com les grans nevades que van bloquejar Mataró el 1867 i el 1962, i que li fan predir la propera per d'aquí a quaranta anys; o com els rècords mundials de salt d'esquí i de natació, aturats en la immortalitat de la proesa. Històries congelades, sense tancar, valorades més pel gest que pel resultat, difícils de col·locar en una vitrina. Aquest és el gran salt al buit que fa i reclama Anson. I veure la sala com una gran pàgina en blanc el dia d'obertura ho deixava clar: l'important no és inserir aquests relats trivials en la serietat de l'Art, sinó parodiar amb ells el ritual expositiu per descobrir el seu caràcter irrepresentable. No es tracta d'introduir paròdies per esquerdar l'expositor o ensorrar la institució,

sinó de destapar la paròdia inherent a la institució mateixa per localitzar la infinitud de possibilitats que conté i que s'obren entre els límits imposats, sigui el sostre de la sala o la data de la inauguració.

Diuen que la paròdia ve de la rapsòdia, de quan els rapsodes callaven i entraven uns actors que capgiraven tot el que s'havia dit, ja fos per simple divertiment o per reclamar l'atenció de l'espectador més distret. Això és el que fa Martí Anson: aturar el sistema expositiu tradicional per posar-lo del revés i introduir-hi així el visitant. Contra el pes de la història i de l'art com a llegendes, que redueixen i aïllen el relat, aquí l'exposició és un camp de mines –només aparentment nua, plena d'idees i decisions però també de dubtes, ontot es mou entre el poder i la possibilitat. Què passa si el missatge no està prèviament fixat? És possible que es faci i es desfaci en el curs de l'exposició? Podem pensar una exposició com una praxi col·lectiva? La qüestió, avancem-ho, no és quina innovadora idea o presentació fem de les obres de l'artista, sinó com podem activar-les, fer-les disponibles, i això passa per motivar un ús comú de l'espai expositiu. Rebatre l'ordre establert per fer l'art més accessible, lliure i democràtic no és només desaprendre les seves estratègies, i menys que l'artista creï en solitari contra tota norma, sinó aprendre a jugar amb elles, inventar col·lectivament noves formes d'usar aquest sistema estancat.

Una exposició de debò no es pot mirar a distància, només es pot experimentar. Entrar-hi és sortir de la contemplació a què ens té acostumats el museu i prendre partit: decidir quin temps li dediquem, amb quines accions. Si volem participar d'aquest joc amb l'eventualitat, contra els canons i sense espectacles, haurem d'afrontar el compromís de la pregunta que es feia Eugene Smith: «Jo no vaig escriure les regles, per què les hauria de seguir?».